

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 3. In quo loco & cujus impensis fieri debet restitutio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

Quòd si nullum tempus solutioni debitorum ex contractu expressè, aut tacitè præfinitum sit; tunc debitor non ante censetur esse in mora culpabili, nec tenetur de damno, quam creditor debitum congruo tempore exegerit. Ita communiter per sensum contrarium, ex l. cit. quia tunc creditor sciens, & valens petere, censetur dilationem concedere non petendo, modo non omitat petere ex metu, vel oblivione.

Porro licet debitori anticipatè solvere debita, si terminus fuerit præfinitus in ejus favorem, ut in mutuo, & commodato: quia quisque potest jure suo cedere; & quia tunc terminus non est appositus, ne solutio anticipatè fiat, sed ne ultra differatur. Secus, si terminus fuit appositus in favorem creditoris: nam fieret injuria creditori habenti Jus, ne sibi fiat solutio ante præfinitum tempus, ex l. 15. ff. de annuis legat.

Q. 3. In quo loco, & cujus impensis fieri debet restitutio?

Resp. 1. Si debitum ortum sit ex injuria, nempe ex injusta acceptione, detentione, vel damnificatione culpabili, restitutio fieri debet impensis debitoris, & in eo loco, ubi Dominus rem suam possessurus erat, si ablata, vel destructa non fuisset. Ita commun. quia restitutio ob injuriam ita fieri debet, ut Dominus in eum statum restituatur, in quo fuisset, si
nulla

nulla injuria illata fuisset, & omnino indemnis
 fervetur: alioqui non reponeretur æqualitas,
 nec integrè tolleretur injuria. Quare si Do-
 minus aliò migravit, & rem suam secum trans-
 laturus erat, si habuisset; restitutio ei debet
 fieri ubi nunc degit impensis debitoris, dedu-
 ctis sumptibus, quos in eare secum asportan-
 da facturum fuisset. Nec excusatur debitor,
 etiamsi omnibus spectatis damnum, quod ex
 sumptibus, vel aliunde patietur, sit duplo ma-
 jus illo, quod Dominus pateretur, si ei non
 restituere, spectata, paupertate, & necessita-
 te utriusque. Ut si debeat centum ex delicto,
 nec possint reddi nisi adhuc alia centum im-
 pendendo: quia magis æquum est, ut delin-
 quens patietur damnum illud, & amittat cen-
 tum ex bonis suis, quàm quòd creditor inno-
 cens cogatur idem damnum pati; nam in pa-
 ri damno melior est conditio innocentis, seu
 injuriam passi, quàm nocentis, qui sibi inapu-
 tare debet damnum illud, cum sit ejus causa
 per injuriam. *Vasquez, De Lugo, &c.* Si tamen
 restituere non possit, nisi faciendo impensas
 duplo longè majores, quàm res valeat, potest
 differre restitutionem, donec illam absque
 tanto suo detrimento facere queat, vel mone-
 re creditorem, ut significet quid de re illa fieri
 velit. Quòd si monere nequeat, & pruden-
 ter judicet nunquam aliter posse fieri restitu-
 tionem, juxta multos potest, ac debet resti-
 tuere ejus consanguineis, vel pauperibus:

quia creditor non est tunc rationabiliter iniustus; & alioqui magna esset inæqualitas, si debitor restituere deberet cum quibuscumque sumptibus. Quisque tamen tenetur causam damni à se injustè positam tollere, & damna injustè illata restituere cum suo damno æquali, atque etiam saltem paulò majore: nam justum non est, ut innocens damnum injustè sustineat, ne is, qui illud injustè tulit, æquale, aut paulò majus damnum patiatur in illo impediendo, & refarciendo.

Resp. II. Quæ debentur ex re accepta bona fide extra contractum, restitui debent in loco, ubi habentur; nec debitor tenetur ea impensis suis mittere Domino, sed impensis Domini. Ita omnes; quia possessor bonæ fidei non tenetur cum suo damno Dominum in pristinum statum restituere, cum eum per injuriam non deturbaverit. Igitur debet solum repræsentare rem ubi illam habet, & custodire, monito interea Domino, ut significet, quo pacto velit rem sibi suis sumptibus remitti. Imò ipse Dominus tenetur non solum ad impensas rei remittendæ, sed etiam custodiendæ necessarias, L. 2. ff. de Negot. gest.

Resp. III. Quæ debentur ex contractu, in quo res eadem numero restituenda est, si in alterius tantum partis utilitatem accepta sint, debent ejus impensis restitui, nisi justâ pactione aliter conventum sit: quia æquum non est, ut res ex contractu debita restituatur impensis illius

illius, cujus commodum in eo quaesitum non est, nec ut quis damnum ex Beneficio collato pati debeat. Econtra par est, ut qui sentit commodum, sentiat & onus *Reg. Jur. 55. in 6.*

Resp. IV. Quae debentur ex contractu restitui debent ex natura contractus in eo loco, ubi res accepta fuit. *Ita multi.* quia nullus locus magis justitiae congruit; & aequitas postulat, ut sicut res eadem accepta, vel alia aequivalens, quae loco acceptae substituitur, restituenda est, ita etiam restituatur in eodem loco, ubi accepta fuit, cum restitutio sit repositio rei in pristino statu. Hinc ex natura contractus teneris reddere mutuum, depositum, rem locatam, in loco ubi accepisti, non alibi nisi impensis alterius. Item ex natura contractus debes solvere pretium rei emptae, vel locatae in loco, ubi res traditur, pro qua solvendum est. Nam in quocunque alio solutio fiat, deficere potest aequalitas contractus: haec enim desumitur ex aequalitate dari, & accepti, quae dependet multum a loco, in quo datur, & accipitur: quia valor rei, vel usus illius, & aestimabilitas pretii, ac pecuniae variatur ex varietate loci. *De Eugo.* Possunt tamen contrahentes de alio loco pacisci, modo hoc onus justa mercede compensetur, ut servetur aequalitas. Et tunc ibi restitui debet: nam pacta justa obligant, & contractus ex conventionem legem accipiunt, ex *Reg. Jur. 35. in 6.*

M 3

Resp. V.

Resp. V. Quæ debentur ex donatione, legato, testamento, tradi debent in loco ubi erant, cum donarentur (nisi aliud in ipsa dispositione expressum sit) & impensis ejus, cui donata sunt. *Ita omnes.* nam qui rem gratis dat, vel legat, non intendit se ad amplius obligare. Si tamen hæres eam alio transferret, teneretur suo sumptu illam remittere in locum ubi erat prius. *Ita Lessius.*

Q. 4. Cujus periculo fieri debet restitutio?

Resp. I. Restitutio faciendâ ratione injuriæ, fit periculo debitoris. *Est communis.* quia ratione injuriæ tenetur Dominum prorsus indemnem servare, & sic debet subire omne damnum, ac periculum: Dominus enim nullum debet pati damnum ex injuria sibi illata. Et quia *culpa præcedente casus etiam fortuitus imputatur.* c. ult. de Depos.

Hinc *ex communi,* si debitor adhibitâ maximâ diligentiam rem nuntio, quem putat fidelem, vel Confessario tradat restituendam Domino, & hi sive culpate, sive inculpate rem Domino non reddant, tenetur iterum ad idem restituendum, donec re ipsa Dominus accipiat. Quod si pluries idem restituere tenetur, id fit per accidens, & sibi imputare debet, nam *Damnum quod quis suâ culpâ sentit, sibi debet, non aliis imputare.* Reg. Jur. 86. in 6.

Restitutio autem rei alienæ in individuo faciendâ à possessore bonæ fidei, fit periculo Domini, modò possessor eam remiserit per
homi-